

Izlaganje Apoksiomena

Inicijativom ministra kulture mr. sc. Bože Biškupića ovaj iznimno vrijedan spomenik hrvatske kulturne baštine izložit će se, do ostvarenja uvjeta za trajni smještaj antičke skulpture Apoksiomena u Muzeju Apoksiomena u Malom Lošinj, u muzejima Osijek, Rijeci i Splitu.

Gradanima Osijeka i šireg područja istočne Hrvatske približit će se *Hrvatski Apoksiomen* izložbom u novoosnovanom Arheološkom muzeju u osiječkoj Tvrdi. Potom će uslijediti izložba u Rijeci, u prostoru vелеbne Guvernerove palače Pomorskog i povijesnog muzeja hrvatskog primorja.

Nakon Rijeke, Apoksiomen će se naći u Etnografskom muzeju u Splitu, smještenom unutar Dioklecijanove palače.

Ovaj izložbeni projekt nastavak je uspješnog izlaganja statue, koje je započelo još za vrijeme radova na skulpturi.

Napredovanjem konzervatorsko - restauratorskih radova postupno su se otkrivale umjetničke ljepote skulpture i rastao je interes javnosti. Stoga je u povodu Dana europske baštine godine 2003. Apoksiomen izložen na tri dana u Domu hrvatskih likovnih umjetnika u Zagrebu, da bi potom bio vraćen u Hrvatski restauratorski zavod na daljnje radove.

Svečano predstavljanje restauriranog kipa s pratećim eksponatima i opsežnom dokumentacijom održano je uz brojne uzvanike 18. svibnja 2006. godine na otvorenju izložbe u Arheološkom muzeju u Zagrebu.

Izložba je trajala tri mjeseca, da bi se potom u suradnji s talijanskim institutom Opificio delle Pietre Dure organizirala izložba u Firenci, u prostorijama slavne palače Medici Riccardi. Uz iznimno veliku medijsku pozornost izložbu je tijekom četiri mjeseca posjetilo više od 80.000 posjetilaca.

Vrlo zapažen i hvaljen postav ovih izložbi potpisuje arhitekt Branko Siladin.

Projekt *Hrvatski Apoksiomen* kojeg je, uz široko razgranatu suradnju i uz potporu Ministarstva kulture Republike Hrvatske, proveo Hrvatski restauratorski zavod prepoznat je kao značajan doprinos i od udruženog žirija Europske komisije i Europe Nostre, te nam je 6. lipnja 2007. godine, među 158 prijavljenih projekata iz 32 europske zemlje dodijeljena Nagrada za kulturnu baštinu Europske unije i Europe Nostre u kategoriji "Restauriranje umjetnina".

ARHEOLOŠKI MUZEJ OSIEK

Arheološki muzej Osijek osnovan je Uredbom Vlade Republike Hrvatske 28. travnja 2005. Smješten je u osiječkoj Tvrdi, u dvjema međusobno povezanim građevinama. Projektom arhitekta Siladina uspješno su povezane u jedinstvenu cjelinu monumentalna građevina Glavne straže na središnjem trgu Tvrdе i manja zgrada tzv. kuća Brožan. Zgrada Glavne Straže namijenjena je postavu muzeja i posjetiteljima, a u kući Brožan smješteni su uredski prostori, kustosi i muzejske radionice. Podrumski prostori povezuju obje građevine, a namijenjeni su za čuvanje građe, tehniku i pripremu izložbi. Poseban naglasak prostorne organizacije muzejskoga kompleksa daje višenamjenski dvorišni atrij koji je natkriven montažnom staklenom kupolom. Muzej je nakon opsežne obnove svečano otvoren 16. studenoga 2007. uz prigodnu izložbu arheoloških dragocjenosti istočne Hrvatske. Kao jedini specijalizirani nacionalni muzej za arheologiju u Slavoniji uskoro će stalnome postavu prikazati sve važnije kulture, kulturne pojave i arheološka nalazišta u istočnoj Hrvatskoj, od paleolitika do kasnoga srednjeg vijeka.

Pomorski i povijesni muzej Hrvatskoga primorja u Rijeci osnovan je 28. lipnja 1961. s postavom u nekadašnjoj Guvernerovoj palači izgrađenoj 1896. godine prema projektu uglednoga mađarskog arhitekta Alajosa Hauszmanna. Kao rezidencija u parku neorenesansnoga stila Guvernerova je palača danas palača Muzeja koji prikuplja, čuva, obrađuje i prezentira predmete vezane uz povijest i kulturu Primorsko-goranske županije i grada Rijeke kao njezina središta od vremena prve naseljenosti u prapovijesti do 20. stoljeća. Bogati muzejski fundus čini grada Arheološkog, Etnografskog, Kulturnopovijesnog odjela te Odjela za povijest pomorstva, a sa svrhom očuvanja inventara reprezentativnog dijela Palače jedan je dio ambijentalno sačuvan. Zeleni, Crveni, Bijeli i Žuti salon te Mramorna dvorana i impozantni atrij otkrivaju arhitektonske vrijednosti Palače i odraz su kulture življenja viših društvenih slojeva na razmeđu stoljećā. Već više od četiri desetljeća Pomorski i povijesni muzej Hrvatskoga primorja svojim se stalnim postavom i mnogim vrijednim izložbama iz svog fundusa ili fundusa ostalih hrvatskih muzeja uključuje u obilježavanje značajnih događanja vezanih uz povijest i kulturu Rijeke, Primorsko-goranske županije i Hrvatske otkrivajući tako djeliće nedovoljno poznate prošlosti.

Etnografski muzej Split

Etnografski muzej Split utemeljen je 1910. godine s prvenstvenim ciljem da prikuplja spomenike etnografske baštine Hrvatske, pa je prema tome i najstariji specijalizirani etnografski muzej u Hrvatskoj. Nakon mnogih lutanja po gradu Splitu, 2004. godine je najzad smješten na današnjoj lokaciji u jugoistočnom kvadrantu Dioklecijanove palače. Izložbeni dio zauzima građevinu nekadašnjeg Dioklecijanova stana, sjedište splitskih nadbiskupa, samostana sv. Klare, ubožnice ... U prizemlju je rekonstruirana i crkva Sv. Andrije de Fenestris iz 9. stoljeća, koja je nastala je u vrijeme Severa Velikog adaptacijom spavaće sobe (*cubiculum*) jedne od šest u nizu koje su bile smještene na zapadnom dijelu carskog stana. Upravni dio muzeja zauzima ranosrednjovjekovnu palaču obitelji Natalis – Božičević, podignutu u nastavku glavne gradske ulice (*cardo*), južno od Peristila. Počevši od sredine dvadesetih godina iz Muzeja je počelo izdvajanje umjetničkih slika i ostalih umjetničkih djela, da bi 1931. godine iz toga fundusa osnovana Galerija umjetnina i smještena u zgradu u Lovretskoj ulici. Nakon drugoga svjetskoga rata zapošljavanjem kustosa-etnologa muzej se okreće kvalitativno drukčijemu radu od dotadašnjega, te se tako se razvila vrlo vrijedna zbirka jadranskih nošnji, zbirka nakita i zbirka zagorskih nošnji, uz već postojeće velike zbirke oružja i umjetničkih predmeta (slike, grafike, skulpture). Zbirke su se u više navrata reinventirale i nadopunjavale podacima, a ujedno i popunjavale, tako da danas Muzej sadrži vrijedne zbirke hrvatskih nošnji, nakita, oružja, gospodarstva i tradicijskog rukotvorstva, kućnog inventara, likovnih umjetnina i mnogih drugih.

Hrvatski Apoksiomen

Apoksiomen je kip mladog atleta iz antičke Grčke, koji nakon natjecanja strugaljkom skida sloj prašine i ulja kojim je bilo namazano njegovo tijelo. Kip, prekriven morskim sedimentima i algama, na pjeskovitom tlu u podmorju otočica Vele Orjule pokraj Lošinja slučajno je 1996. pronašao belgijski turist René Wouters.

Ministar kulture mr. sc. Božo Biškupić pokrenuo je 1998. hitnu akciju vađenja ovoga neprocjenjivog nalaza, a zajedničkim snagama proveli su je arheolozi-ronioci Ministarstva kulture Republike Hrvatske i Arheološkoga muzeja Zadar uz pomoć ronilaca Specijalne policije.

Nalaz je potom predan u nadležnost Hrvatskomu restauratorskom zavodu. Tu su provedeni opsežni konzervatorsko-restauratorski radovi koji su trajali od 1999. do 2006. godine, a obuhvaćali su desalinizaciju, mehaničko uklanjanje inkrustacija nakupljenih tijekom dvije tisuće godine koliko je bio na morskome dnu, te izradu unutrašnje potporne konstrukcije koja je polegnuti kip postavila na noge.

Za neposredno izvođenje konzervatorsko-restauratorskih radova na kipu angažirani su Giuliano Tordi, restaurator iz Italije, kao voditelj konzervatorsko-restauratorskih radova i konzervator-majstor Antonio Šerbetić, voditelj Odsjeka za metal Hrvatskoga restauratorskog zavoda. Vođenje dokumentacije i prezentacije projekta povjereno je konzervatorici Iskri Karniš, prof. povijesti umjetnosti.

Radove je, uz ravnatelja Hrvatskoga restauratorskog zavoda Ferdinanda Medera, prof., pratilo povjerenstvo stručnjaka kojemu je predsjedao Miljenko Domijan, prof., koji je ujedno i koordinirao radove kao glavni konzervator Ministarstva kulture.

Znatan doprinos projektu dali su stručnjaci prestižne restauratorske ustanove iz Firenze, Opificio delle Pietre Dure i Prirodoslovnog laboratorija Hrvatskoga restauratorskog zavoda, Instituta "Ruder Bošković", kao i stručnjaci drugih znanstvenih ustanova koji su proveli analize brončane slitine od koje je kip izrađen, produkata korozije nastalih na morskome dnu, kao i materijala koji su pronađeni unutar kipa.

Važan podatak za dataciju kipa otkrila su istraživanja organskog materijala koji su u oštećeni kip unijeli sitni glodavci. Uzorci toga materijala datirani su u 1. st. prije Krista do 2. st. nakon Kristova rođenja, dakle u vrijeme nakon što je kip bio izrađen i već oštećen negdje odložen.

Povijesno-umjetničku studiju kipa izradili su akademik Nenad Cambi iz Splita i prof. Vincenzo Saladino iz Firence. Oni su, vremenski, kip smjestili u 4. st. prije Krista.

Na temelju do sada obavljenih istraživanja može se pretpostaviti da je kip bio teret rimskoga broda s kojeg je zbog nevremena završio u moru. Kako se ovaj vrijedan teret našao na morskome dnu, ostat će, međutim, tajna mora.

Nakladnik: Ministarstvo kulture Republike Hrvatske

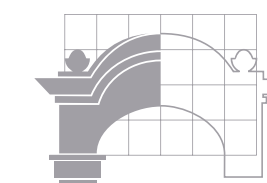
Za nakladnika: Božo Biškupić

Fotografija: Vidoslav Barac

Grafičko oblikovanje: Art Dizajn, Zagreb

Tisak: Kratis

Zagreb, srpanj 2008.

HRVATSKI
RESTAURATORSKI
ZAVOD